

audat se cūffere **Contra** facientes p ar diacones locoz 2 alios put ad eos
pemet volim? p censuram ecclasticam ab ipis vicariis si nate fuit amou

Precipim? distite sub pena excois **De excois mandatorum**
late sine in hno spno q decam. **mo? 2 cur? me? Solomien**
apiam? 2 factores prochnalū eccliaz ut vicez eoz genitez 2 omē
alij cuiusq? sint condicōis at status mandata cur? me? 2 ar diacones
nozoz put eis subsint fidelit? 2 virilē exequant? Et si timent? q ma
la aliquod p adu?ariū at secularem iusticiā ut quecūq? aliu? debeat inf
ri? p?itaco? mandatorū caute ipm expediant 2 p modū mandata curē
me? adimplere pauerit **Item** papim? sub pena excois late sine in
hno spno omibz 2 singlis sacerdotibz prochnalibz ut eoz vicez genibz q
singulis diebz omē ardens candelis 2 campanis pulsatis pub? ac
sollemnit? excent omē illos qui p?urbant mram iusticiam 2 cur? me?
Solomien 2 iusticiam ar diaconoz nozoz **Et** qui impediūt qm? nos iusticiā
mā beatam libere 2 quiete **Et** exponant pbū singli in suis ecclis pro
chianis suis in quibz 2 qualibz intelligat? imp?es hmod? p?urbat? videlicet me?
dicendo p?hibendo inhiberi faciendo at statuendo ne aliqui in cur? me? cum
sua psequant? **Item** arrestando capiendo at capi faciendo p iusticiam se
cularem latentes mandatorū cur? me? ut illos qui in cur? me? adu?arios
cōmittit in vis seculare at verbandū at verbari faciendo ut committit vel
lras cur? me? rapiendo at latendo at etiam alia faciendo p que p?essit
negocij ualeat retardari **Contra** facien quos in hno spno excoimus 2
excois p p?os locoz ubi pmissa p?ecata dimissit? excois notatim 2 pu
in eoz ecclis m?icent? **Et** si ad excois in ipa excoisone p septem dies manserit
ipm locū 2 eccliam quem 2 quā in hno spno ecclasticā m?des supponim?
ipe locū 2 eccliam dem?icent? ab eisdem locoz p?is m?des subiant? **Item** sub
pena excois late sine papim? ut eccliaz redies at eoz vicez genitez
sigilla p?a h?ices 2 pauerit infra mensem unū ab hac die numerandi
2 q nichil recipiat nec exigant a litigantibz mandatorū cur? me? locoz
p excois mandatorū hmod? facienda. **Item de testamentis**

Quia excois testamētoz nōm?quā intelligēt nōm?q? maliciose
in bonis defunctoz usant? ad hoc 2 similia debeant diligētia qd e
mudari seu emendari **Precipim?** ut cor? duabz in singulis ar diaconatibz
a nob? deputandis ei excois testamētoz singloz ar diaconū i nio 2 baloe
defuncti bonoz de excois ab epis reddant debitam rōnem **Et** concedim?
ipis qui a nobis sup hoc erūt deputati p?icam docandi cor? se excois p?os
2 eoz cōmittant si denire noluerint p censurā ecclasticā puniendi 2 exige
at ab eis debitam rōnem 2 computatōem **Quid** aut? fraudis 2 negligētiē
p?epint ad nos referre pauerit. **Inapim? tituli 2 stacua ecclie
colomen a bone memorie domno elicholō archieps colomen**

De hno qui sūt admittendi quanta ecclie **Et** q om?quis psonalis 2 q
deat 2 p?moueat **Item** ne burgi 2 distansioes ad regimē admittant? **Et**
ut nullus p?es dignitates obtineat **Item** de testamēt? eccliaz 2 laicoz
Et de manifestis h?urariis **Item** de questionariis 2 goliardis sicut
Item ne m?des ecclie apiant? nisi de consensu ep? **Et** de campanarū

xxij

Item elemosine fabrice decimeant. Et magri curas computent his
 in anno p[ro]p[ri]is. De falsariis moneta. De respectu 2 eor[um] dignitatib[us]
 De his qui totas appendunt ianuis ut portis. De concensuabilib[us]
 De decan[is] capit[ul]is nomina non residentiu assignent. **De his qui sunt**
admittendi quanta etate.

Item factis canonib[us] sit institutio ne aliquis ad regimen parochialis eccl[esi]e
 assumat nisi qui iam vicefimo quatuor anni etatis sue contingerit
 2 facta 2 morib[us] commendandis existat. Plures tamen quod salub[er]
 statuta inuenim[us] in p[ro]uincis volim[us] iugiter p[ro]uiculis anaz p[ro]p[ri]e in h[ab]em[us]
 omib[us] archidiaconib[us] 2 aliis qui de consuetudine inuestire h[ab]e[re] d[omi]noscunt. De
 demerito aliquem p[ro]uinc[ia]l[em] ut aliu[m] qui vicefimo quatuor etatis sue anni non
 attingit sibi p[ro]uinciam inuestiat de h[ab]e[re] p[ro]uincialis eccl[esi]e ut admittat
 Concedit facientes non solum ab inassu suspendim[us] in h[ab]e[re] s[ed] et deo ead[em]
 ip[s]am inuestiam ad decimum non tenere. **Et q[uod] omni[um] p[ro]uincialis**
residat 2 promoueat.

Item scdm[us] in eis quib[us] qui ad curam anaz assumit regendam ut g[er]it sibi
 edia diligentius curam gere possit. In parochiali eccl[esi]a cui[us] r[ati]o extitit
 res de p[ro]uincialis 2 ad eam p[ro]uincia teneatur. Aliquam eccl[esi]a nulla m[od]o
 p[ro]uincia ip[s]a eccl[esi]a sit p[ro]uincia. Cobis decano xamtaeio committim[us] 2 mandat
 quat[er] nulla eccl[esi]a qui in h[ab]e[re] decanatu h[ab]e[re] eccl[esi]a u[er]o p[ro]p[ri]e in h[ab]e[re] annis
 occupant 2 nota pastoz no residentiu p[ro]uincialis in s[ed] p[ro]p[ri]e nobis infra mesem
 post p[ro]uinciam diem tradat ut h[ab]e[re] negligencia ad defectu de placito n[ost]ro
 consilio referent. Aliquam in hoc singu[m] exco[m]m[un]icatio f[er]it in h[ab]e[re] s[ed] 2 ad
 ip[s]am in qualib[us] synodo volim[us] obseruari in forma supradicta. **Item ne**

Item q[uod] inuolunt[er] q[uod] aliqui eccl[esi]a u[er]o p[ro]p[ri]e. **Bagi 2 curatores ad regimen ad**
apostate distantes 2 bagy de alio p[ro]uincie 2 dio[ces] ad dio[ces] mittantur
 curam solomen demerito regim[us] 2 officia eccl[esi]e sibi assumunt qui ab
 alio dio[ces] curam irregularis 2 indigni p[ro]p[ri]e culpis 2 excessib[us] sunt remoti
 Statim q[uod] nullus demerito alienus p[ro]p[ri]e ad regimen 2 ad curam anaz loco
 coadiutoris ut bicarij aut s[ed] p[ro]p[ri]e pastoz eccl[esi]e ut capellarij aut altarid
 r[ati]o[ne] assumat absq[ue] h[ab]e[re] testimonialib[us] p[ro]p[ri]e ep[iscop]o p[ro]fiteat[ur] talem r[ati]o[ne] scdm[us]
 diues eccl[esi]e ordinatam 2 executione sui officij h[ab]e[re] Ion. Ita q[uod] p[ro]p[ri]e decanos xp[ist]ia
 nitate in quoz decanatu assumi desiderunt. **examinata aut dem[er]it ad**
 mittant tales ad in h[ab]e[re] inuenta f[er]it q[uod] **na ut dem[er]it est pastozes ut**
 capellarij 2 altarid r[ati]o[ne] n[ost]re dio[ces] qui in h[ab]e[re] s[ed] aliquem d[omi]n[u]m ut
 notu[m] dicentem se p[ro]p[ri]e assumptis exco[m]m[un]icatio suam nisi infra sex dies tale
 amone se corat ip[s]o s[ed] no[n]it in s[ed] 2 at p[ro]p[ri]e culpe cano[n]ice punient.

Item ad falsim[us] p[ro]p[ri]e. **Ne nullus plures dignitates obtineat**
 duo Bonifacius om[n]i[um] p[ro]p[ri]e p[ro]uincialis in eccl[esi]a statuit ne aliquis demerito
 in h[ab]e[re] p[ro]uincialis dignitacione p[ro]uincialis sive amstrucom ut offm p[ro]p[ri]e
 quocunq[ue] no[n]e censent ad p[ro]uincialis in s[ed] abq[ue] dispensacione s[ed] eccl[esi]e in
 ead[em] eccl[esi]a obtine ut iam obtenta tunc ualeat. Et si a quoz[um] secus p[ro]p[ri]e
 fuit illud irritu[m] sit om[n]i[um]. **Res q[uod] nonnulli in obseruacione h[ab]e[re] statuta**
 se exhibent negligentes ip[s]oz negligencia[m] sup[er]plere cupientes. Mandam[us] q[uod]
 uobis om[n]i[um] ad quos talis collacio seu ordinacio p[ro]p[ri]e d[omi]noscit ne dem[er]it
 ceptis talia faciant 2 contempnent. Et ea p[ro]p[ri]e infra tempus legitimum.

habilibz confectis illorum nos eadem confectimus. **¶ De testamentis**
Precipimus ut sacerdotes suis subditis demittant **¶ De laicorum**
q' omis quibz hoc a iure inhibicum no est libam testamta facied
hanc facultatem Et etia maxime bona mobilia z que p' etiam
sunt adepti sine p' modu' testamta sine al' no' transmittant ad filios nep
tes aut alios suos consanguineos s' relinquunt ea etia a qua sut p' fca
Et inuictu elemosine p'nt locis z religiosis z illis qui ipis seruerit
sue consanguine sine sine alij aliqua iux' seruij mita de mobilibz
die possunt **¶ De alijs uo bonis que ex hereditate arripas al' d'ctima**
al' al' no' ex bonis ecclesiasticis ad clericos puenit etia possunt dispone pro
uicico suo **¶ Examinis z excoctos demittimus** omis clericos qui mobilia
etia p' filios suos nepotibz al' consanguineis suis seu alijs conferit al'
ipos conferant z ab etia alienant p' uoluntate z sine consensu mo'
¶ Precipimus z monemus ut laici in p'ntia sui sacerdotis testamenta sua
faciant n' impensa n'ccitas emerferit Item omibz sacerdotibz papam q'
h'ccent omnes clericos z laicos testamta sua face z non deferant usq' ad
angustia' mort' Et ea faciant cu' adhuc compotes sint z sane ment' et
corpis z in testamta faciendis consulant sacerdotes suos subditos q' deca
rent sua debita z foresta z q' ea p'no restituant z restitui faciant z
p'cipiant de bonis suis z q' postmodu' legent aliqua fabrice etia Colom
z sue p'ochiali etia z etia religiosis z p'nt locis z paupibz z al' sedm ar
bit' testamta **¶ Si qui uo fabrice etia Colomen sal' p' ar' p'ochiali**
etia aliquid legant in suo testamto eisdem x'p' dieb' de munita sibi
penitencia relaxamus **¶ Et fiant testamta p'ochianoz pub'ce z corp'**
discretis viris z cu' alijs etia sancti petri legant hoc p'br' significet in
Coloma p'cur' fabrice inuictu' corp' qui p'cc' fabrice legata fecerit infra
mensm **¶ Suspendimus z suspendos demittimus** omis p'chos qui celant le
gata fabrice etia p'cc' n' ea p'curato' demittent infra duos menses a
cepe s'ona' **¶ Examinis** omis laicos qui celant p'cc' legata **¶ Om**
aut in aliquibz n'is locis n'is dieb' consuetud' moleunt que secundu' p'och
comprela ad se contra r'oi z cono' iura canonica z civilia videlicet q' iud
ces z scabini z consiliarij quorundam opidaz dicunt z statuunt z iudicant z
faciunt obseruari z p' co' consuetudines tenet q' nullu' testamtu' donaco
al' legatu' tenant vno **¶ lib'ly** quod ut que a decubentibz in locis p'och
d'que al' al' p'p'one fuit fcm ut fca z etia quod ut que fuit ab aliquo p'
appellacoem p'ccat' in p'ia loca ut al' p'p'one retento a donaco' seu testa
mentoe usufructu n' ab al' eodm usufructus cu' p'ccate transmittat **¶ Vos**
hinc manifesto errore obuare uolentes consuetudines p'ccas seu statuta
reprobata seu reprobata reprobamus **Statuentes** q' quibz tam firmo q' infirmo
q' libam a iure testamta habet fconem z compos' ment' excoct' libe possit
cond' testamta z donat' z legat' tam p'ccates q' usufructus z sedm eius
uoluntatem p'cedat omnia **¶ Tu** ultime uoluntat' liber' debeat ee saluus z
lib' ee debeat quod uerz reddat arbitrium **¶ Precipimus** districtius q'
si in alijs p'ochia aliqui iudices scabini consiliarij sedm d'cas consuecu
dines seu statuta reprobata seu reprobata iudicauerit z fecerit obseruari

Similia **Item** qd nonnulli eorum dñi Judices & officia laici bona ecclesiarum
meo doct' decedentium ex testamento aut intestato autem ipsi uolunt' rapunt
occupant ut arrestent in pñdiciu' ecclesiasticis libertatis quo min' deceden-
tium ultima uoluntas p' salute animarum eorundem decedentium ualeat adimpleti

Quos p' impudicos excessus corrigere uolentes **Item** omnes nobiles
Judices aduocatos eorum dños & laicos quoscuq; ne demerito talia accep-
tate p'sumant **Contra** facientes ipso facto in hinc spatio excommunicatos
in eterna exco' & papue in prochie ubi talia petunt' & in quibus tales mo-
rant' eos omni' ecclesiarum reueres publice nu'cias. **Quam** exco'is finem si
p' quendam post hmod' delictum p'petu' animo sustinuerit induraco' d'f-
erenti sue t'ram si dñs t're fuit **Alioq;** loca ubi talia d'most' & ubi
fueres tales manserint exco'is suppon' m'cedo.

Item de manifestis usurariis

Excommunicamus singulis diebus dominis & festiuis a quolibet sacerdote exco'is
exco'is **Nullus** sacerdos oblatioes manifestorum usurariarum recipiat
nec ad communionem eos admittat nisi satisfecerit & hinc sedm' consue-
tudinem se. re. dñi Gregorij p'p' decimij que incipit **Quamuis** usurarij

Nullus testamentis manifesta usurarij nescit nec ad pñam & commo-
cos admittat nisi de usuro satisfecerint sedm' formam constitutionis dñi p'p'e
& testamenta manifestorum usurarij qui sedm' formam d'c' constitutionis
no' satisfecerint de usuro nulla sint ipso iure **Q**uoniam autem manifesta usu-
rarij sedm' formam d'c' constitutionis satisfecerint ad ecclesiastica sacramenta ad-
mittant' **Manifestos** autem usurarios de quibus dicitur p' finem ut per
confessione fuerint in iure aut euidentia que alia d'gustatione no' pot'
celari constare euident' **Et** illis etiam qui sup' usura diffamati infra te-
pus statucndi ab eo qui sup' hoc h' p'tatem se no' purgauerint reputantur
p' manifestos usurarios. puniendos.

Precepim' eam singulis sacerdotibus qd moneant in prochie suis frequenter in generali & p'ali de quibus constat
usurarios manifestos & diffamatos pub'ce de usuro & conuictos illiaco' p'
fempcionem exco'entes ut ab usuro & talibus conuictibus d'fistant. infra
septem dies a q' d'c' moneatis **Alioq;** extunc ad usurarij & p'ceptos ex-
cent' in p'ali de quibus constat. In generali de quibus no' constat et diffamati
si se no' purgauerint p' conuictio h'cant' **Et** si tali' moneati & exco'ati d'fist'
ce noluerint nouerim' excent' **Et** noua eorundem officij reficiantur saluo
iure no' & a' d'ic' in p'miss' **Precepim'** & constitutiones dñi Gregorij p'p'e
decimij cont' usurarios alienigenas edictis firmit' obseruari.

De questionariis & goliardis & seruonibus eorum

Sacerdotes non permitant questionarios & goliardos ut quoscuq; alios
ignotos infra prochie suam in ecclesia aut in dia' aut in placea aut
quibuscuq; locis sue prochie p'dicare al' hostiam deferre indulgentias
p' ip'ia faciendo **Et** tales & omnes qui eis assistunt p'bi' loca exco'et **Et** ad re-
mouendu' ip'os innocet' auxilium b'achij p'dicant' si necesse fuit **Sacerdotes**
no' permitant p'dicatores questionarios celebrare sup' aras nec pulsare ca-
panulas manuales p' b'icos neq; in ecclesia **Et** ipsi p'bi' singulis diebus dñis
& festiuis moneant prochianos suos & eam sub pena exco'is m'hibeat

xxx

eisdem ne tales audiant p[ro]p[ri]a h[er]editate et ceteros quos sequis seminat
Et si quos uiderit denunciet p[ro]b[is] et p[ro]b[er] faciat eos teneri p[ro] iustitiam se-
culari et nobis remitti. **¶ De m[er]ito eccl[esi]e ap[er]t[ur]e nisi de con-**

Preterea etiam q[uo]d eccl[esi]e m[er]ito a nobis n[ost]ro caplo **sen[te]ntia epi[scopi]**
Al[ia] diacono loca ut offic[ia] seu quocunq[ue] iudice ordina[n]t nullaten[us] capi-
ant[ur] de quacunq[ue] aut[em] p[ro] quocunq[ue] questu faciend[is] n[on] de sp[irit]u man-
dato n[ost]ro. **¶ De elemosine fabric[er]e detineantur.** Item mone[n]t[ur]
om[n]es sac[er]dotes quoscunq[ue] n[ost]re dioc[esis] qui elemosinas fidel[um] ad opus fabric[er]e
maior[is] eccl[esi]e colomen[is] collatas detinent q[uo]d infra mensem satisfaciant &
eisdem p[ro]curatorib[us] seu p[ro]curatori d[omi]ni fabric[er]e illisq[ue] ip[s]os suspendim[us] &
si p[ro] octo dies d[omi]ni suspensionem sustinuerint ip[s]os excom[un]icamus & eccl[esi]a eos
illos qui d[omi]ni elemosinas surripuerint & celauerint distrahunt & subri-
puit celant & distrahunt in fraudem d[omi]ni fabric[er]e colomen[is]. **¶ Item pa-**

p[ro]m[iss]o & m[er]ito d[omi]ni om[n]i[um] p[ro]b[is] colomen[is] dicit sub pena excom[un]ic[ati]o[n]is & suspen-
sione quare[n]t[ur] d[omi]ni negotia fabric[er]e apud suos subditos p[ro]moueat aliq[ui]
et fidelit[er] in eccl[esi]is confessionib[us] & testamentis. Et si qui p[ro] h[uius] negotio
excom[un]ic[ati]o[n]e ut suspensi sunt n[on] absoluant[ur] nisi p[ro] nos seu n[ost]ro offic[io]. **¶ At**
¶ Item statum[us] q[uo]d laici p[ro]p[ri]os eccl[esi]as p[ro]chi[um] n[ost]ri eccl[esi]as capite[n]t
h[ab]e[n]t qui p[ro] consuetudine structurar[um] linearu[m] & compa[re]bis in anno plebanis

con[tra] ornamento[rum] iustitiam[us] cert[is] ad hoc ut non cert[is] redditib[us] deputatis
nichil ordinant ut disponant absq[ue] consilio plebanor[um]. Et q[uo]d h[uius] videt[ur]
crustino margarete & h[ab]et p[er] ad cathedrum de am[er]struce ac com[un]issa
pl[ur]ib[us] suis teneant reddere rationem ut si quid inordinare egerint p[ro]p[ri]os
pl[ur]ib[us] p[ro] ualitate eccl[esi]as suas p[er] se[m] d[omi]ni & consuetud[ine] suas expedire uide-
rint corrigant & reformant. **¶ De campanariis. ¶ Item p[ro]hibem[us]**

ne deniceps aliqui campanarij in villis & eccl[esi]is p[ro]chialib[us] ibidem assu-
mant nisi h[ab]ita qui in def[er]o r[ati]o[n]e ad altare cum canonicis lineis assistant
in missis deservientes p[ro]b[is] ne ministror[um] careat p[ro]p[ri]o sibi respondente.
¶ De falsariis mo-

¶ Quia nonnulli in d[omi]ni p[ro]b[is] n[ost]re dioc[esis] falsas. **¶ De falsariis mo-**
adulteris monetas cudunt & audi[unt] faciunt. **¶ De falsariis mo-**
quod res publica ledat & dampna pl[ur]ima subiectis n[ost]ris & eccl[esi]e p[ro]p[ri]as
inferunt. Unde in hac n[ost]ra synodo statum[us] q[uo]d sub pena excom[un]ic[ati]o[n]is p[ro]p[ri]i
unus ut obuiat[ur] tales falsarij rep[er]i sunt tam ip[s]i falsarij q[uam] receptores
eor[um]dem cui[us]cu[m]q[ue] sint status at dignitat[is] p[ro] pl[ur]ib[us] locor[um] moneant[ur]
ut a talib[us] p[ro]p[ri]is desistant indulare. Ip[s]i q[ui] in suis districtib[us] eosdem
falsarios recipiunt & tinent ip[s]os falsarios remoueat nullaten[us] re-
usuros. Alioq[ue] ip[s]os falsarios & receptores eor[um]dem quos p[ro]p[ri]i educti ab h[uius]
monitione immerand[is] in h[uius] sp[irit]u excom[un]ic[ati]o[n]e & excom[un]ic[ati]o[n]e p[ro]p[ri]e m[er]ito
Et cessari in loc[is] ubi talia committunt q[uo]d sui falsarij ibi stent a d[omi]no.

¶ Quia res p[ro]p[ri]a scripta s[un]t nec ad alia. **¶ De rescriptis & eor[um]**
q[uo]d p[ro]p[ri]as q[ui] que in eisdem continentur. **¶ Vigoribus**
ex p[ro]p[ri]e aliquat[is] extendunt. Nonnulli tamen h[uius]modi rescripta in casib[us] a
iure n[on] concess[is] abutunt[ur] & sua mandata dirigit & finas de f[er]o fulmiant
cont[ra] aliquos ad quos eor[um]dem iurisd[ic]tio nullaten[us] se extendat. Volentes q[uo]d
talib[us] neplandis ausib[us] obuiare. Statum[us] & sub pena excom[un]ic[ati]o[n]is late sine

in hunc scopum inhibemus firmiter. Ne aliquis demerito subditorum nostrorum
cuiuslibet status ac conditionis aliqua mandata alicuius iudicis delegati aut
personas in autentico non expressas recipiat aut executioni demandet. Et
si narret in mandato casus a iure concessus nisi super hoc prius licita a
nobis ac officio nostro licentia spali. In talia mandata contra alias pro
plebibus ex malicia et odii somite procedi videantur. **¶ Illi autem qui huius**
mandata contra alias personas emiserit in casu a iure non concessis aut po-
nos non admissis ac ab officio non approbato propter hoc executionis suam quod
hinc sepe fecerit de omnibus subiaccere. ¶ De illis qui cedis appen-

tem nonnulli quod ut intelleximus cedis. Sicut ianuas et portas
ut liras annexas an portas et ianuas aliorum religiosorum et graduum eorum
suspendere non formidat. In quibus incendia hominada et alia dampna et
maleficia se illicitos eos ante quorum edificia etas liras et cedis suspendit
inferre publice committunt nisi infra annu emittit ostendem malefactoribus ali
qua ita pecunia pro eorum arbitrio persolvat. Nos talibus malefactoribus quam pos
sumus obviare volentes pro omnibus ecclesiis rionibus quod singulis diebus
dominis et festis huiusmodi malefactoribus septem etas liras fautores opem et
opam etas malefactoribus prestantes. Et omnes qui premissis sciverint et casus
fuerint si nobis ac primario nostro revelent infra octo dies post talia intel
lexerint quos in hunc scopum executionis publice committent. Et pa
pian ab omnibus arcibus curant et revelant eosdem. **¶ De cerocensibus**

tem pro omnibus ut omnibus ecclesiis rones monent omnes cerocensibus
suales ecclesiis et ecclesiis pro personarum quocumque nomine censentur qui cerocensibus
debitum subtrahunt et non solvunt et qui non cerocensibus hactenus non sol
verunt quod de subtractis satisfaciunt infra mensum et demerito debitas quibus
et statuas solvant de cerocensibus ut tenent. Alii autem deo subtrahentes
et non solventes quos executionis publice committent singulis
diebus dominis et festis. Et pro omnibus decanis christianitatis et plebis lo
corum ut premissis omni copiam a sigillis curie nostre colomen infra quendam
tempus et sibi fieri parant sub correctione debita. Alioquin contra facientes
quos executionis ut eximus executionis suam volumus subiaccere. **¶ De**

decanis capitulorum nomina non residentium assignent. Item ut de
canis vacantium nomina plebanorum sui decanatus non residentium nobis vel
officio nostro dent in scriptis sub predicta. **¶ Capta statutorum ecclesie colom**

edictorum a bone memorie domini henrico archiepiscopo colomen primo facta
De bachardis sibi sibi et capitulum. ¶ De hereticis. ¶ De usurariis. ¶ De
hinc qui statuta faciunt contra ecclesiasticam libertatem. ¶ De hinc qui manus
innocentis in curia. ¶ De hinc qui se mittunt de iudicio aliena. ¶ De
de hinc qui bona archiepiscopi colomen decanatus. ¶ De falsariis liras. ¶ De
aliquis alienis admittant ad divina. ¶ De decanibus rionibus absolvant de die
¶ De aliquis auctorum statuas mittunt se de absolombus filis monere
domini colomen. ¶ De curia lignicia portus. ¶ De curia ac religiosorum etiam
ad partem seculari. In primis statuta predicta.

¶ De nomine sancte et individue trinitatis patris et filii et spiritus sancti amen. ¶ De
dei gratia sancte colomen ecclesie archiepiscopi sacri imperii et italiam archiepiscopi
omnibus plebis ecclesiis rionibus et christifidelibus salutem in domino sempiternam

xxx

Quia humana natura longo tempore solito tempore labit ad delicta et humana
 cupiditas licet in rebus et pias emula discordias et dissensiones admittit
 humana quies carnis ut dicitur libere appetit suscitatur Nos p[ro]p[ri]os autem
 finem quo possunt demerere p[ro]p[ri]e cupientes ad honorem dei et se[m]p[er] in
 ratione esse necesse solomon et filiarum eius p[ro] ip[s]orum pace et salubri statu et
 libertate seruandi p[re]decessor[um] mo[r]u[m] statuta auct[orit]e ordinaria confirmam[us]
 et de consilio et assensu capituli n[ost]ri et placito solomon statuta edim[us] in f[er]ra

Uis sancti p[re]s[ent]is consilia p[ro]hibito[rum] statu[m] **Contra begghardos**
 et **et begghardis**

h[uius]modi noui religionis quam sedis apostolice auctoritas no[n] confirmasset
 sibi p[ro]p[ri]a temeritate assumet Et si fugem vite melioris concupiscerit suam
 religionem sibi assumet approbatam **Q**uidam tamen nescientes dei
 concess[is] laici maris et femine ydote p[ro]p[ri]us ad illicita frena laxantes
 sup[er]stition[um] aduocato[r]ib[us] parant inuenire nouos ritus et mores in discor
 multos cu[m] scandala et discordia p[ro]p[ri]a pareant nouitates **Q**uoniam
 uendi modis sub paupertatis umbra et h[uius]modi tenentes **Begghardis** et **be.** et
 ap[osto]l[ic]i vulgare appellati cont[ra] sanctor[um] patrum et sedis ap[osto]lice uentio[n]es per
 questum publicam uia p[ro]hibita uendicantes diuitalia manib[us] quere p[ro]p[ri]o
 fuerunt non curando **I**n religio[n]is qui in sancte religionis h[uius] p[ro]p[ri]e
 sciam **R**omana etiam approbato d[omi]ni famulato[r]e p[ro]p[ri]o studia d[omi]ni
 culta ee concupiscit crescit in fructus in discor[um] uane religionis
 et orthodoxe fidei detinentur **R**one qui cont[ra] sanctor[um] patrum edicta et sedis
 ap[osto]lice uentio[n]es talis molitur de h[er]esi suspectos notori[um] scelis eor[um] p[re]s
 sup[er]stiosa temeritate notat qui more antiqui hostis in lucis se angustis
 formantes multos annos decipit et seducit et elemosina talib[us] in ca
 tate no[n] existens quos canonu[m] censura exco[m]m[un]icatio pena ip[s]o p[ro]p[ri]e f[er]o
 sit vana atq[ue] uana **N**o obstante q[uo]d ubi d[omi]ni ad p[ro]p[ri]a h[er]esim est p[ro]p[ri]a
In fide uultus tu nescias pane tuo q[uo]d ad fortes et suos compotes morali
 intelligit ee d[omi]ni **E**t tales dicit o[mn]i uendicantes elemosinas rapunt a
 infirme et debilib[us] fuerit paup[er]ib[us] instrunde **R**one sp[irit]u e[st] **S**udet ele
 mosina in manu tua donec rapiaris p[ro]p[ri]o uisui cu[m] deo cum **E**t forte tales
 afferunt se ee iustos **E**t r[ati]o[n]e aut[em] testimonio et iudicio eor[um] est iusta
 p[ro]p[ri]a no[n] esse de in xpi ap[osto]l[ic]is et sc[ri]pt[ur]is sanguine dedicate **I**n cui[us] scandala
 infirmitate et debilitate paup[er]es detinentur sub paupertatis umbra noui di
 uendi ritum et h[uius]modi inuenit **I**n que iudicandi et distinguendi iudicium et
 imp[er]ia auctoritatis in petri e[st] p[ro]p[ri]a iusticia au[tem] **Q**uodam[us] ligatus et sol
 uis sup[er] terram et ligatus et solutus et in celis q[uo]d dicit quem iustificauit ap[osto]l[us]
 uis quem condempnauit imp[er]ia **P**laueat **E**sset aut[em] eor[um] uana
 religio et celi comissione iudicis esse se submitat **V**ere h[uius]modi canonu[m] cont[ra]p
 co[n]tes in p[ro]p[ri]a sc[ri]pt[ur]a a quo uana religio forma et cordiu[m] diuendi sumptis
 uis delinq[ui]re compline **C**uius h[uius]modi p[ro]p[ri]o sc[ri]pt[ur]a distincta p[ro]p[ri]a f[er]ra sc[ri]pt[ur]a
 facit sunt canonu[m] iusticia **H**u[ic] sunt ip[s]e iustice de quib[us] in celis dicit
 ee cauend[um] qui facies suas extendant ut appareant hominib[us] ieiunantes
Hu[ic] sunt fontes sine aqua et nebulae turbidib[us] agitate quib[us] umbra moris
 et caligo tenebrar[um] in uita et ubi placet d[omi]ni uocis organo reseruat **E**t
 quib[us] aliqui a ueritate et fide orthodoxe compa[re]t sunt t[em]p[er]e deuare et error[um]
 uana seminauerit **E**t ut omnitanus eor[um] errorem aliquos sepa p[ro]p[ri]e

testimonio ad futurorum memoriam publicam mendaciter & fidei dicentes
Qui non sequit me non potest saluari quia non soleo peccare. Et ex hoc diu
micitia similes mentiendo more factane qui superbia ipse corruat de celo
pstratus. Sed potius tales sub peccatorum labe marcescant qui mouent id est
ipsum ineffabilem sapientiam tange id est erroribus lacere a quo labi debimus
in hoc sculo et in futuro ignis incendio cinabimus et in uitae murepide per
sumptuorum. Auit etiam in mulierum iniquitate in mirrono predicam
doletur et dolendo deplorat saluari non potest quia mirronum sic peccatum. Cum in
un peccatum in loco sancto a sanctorum sanctissimo sit insuetum. Qui iniquitatis
florem in fetu sololis copensauit per quam humana natura stabilitate per
durat quia assidue ipse distinguendo paulo in quibus angelis cecur cecis
predicant. Item ore prophano lingua super terram currente blasphemie
manit deum fore in quadam predicone qui tam pie tam misericordie uo
luit al matruai. Cum diuina natura peccata et corruptio nescia passa di
minuicem seu aliam non sentit. Et illibata persistens una in duabus
natura substantia accepit ipse de modo ut diuinitas eius pauper fieri
nunc. Nam etiam aliqui contra legem et prophetas erroribus insulantes dicunt
quod quilibet homo ex ore legitima causa sequendi deo ipse uoluntate ead
ea inuita possit diuinitate. Contra primis sanctis decreta et doctrinam apostoli per
hibentis. Abinuit ex ore a uiro et uiu ab ex ore sine causa diuinitate. Et
sepud est quod deus conuincit homo non seper ex quo ondit fore indiuisi le
sine ad mirronum et facientia mirronum. Per quod autem diuinitate ead
primis quorum est in talibus iudicium expectandum sine ad quod dissolutio
nupta est quantum ad subditas simplicibus quorum non est iudicium. Et iudicium
ca. Et forte dicunt que per deum aguntur non sub lege sed qui contra spiritum dei
agunt prohibentes. Sicut ab ex ore et equis sine causa diuinitate iudicium ead
applicata ut superius est probatum. Et dicitur quod hoc sit eis celitus reuelatum
Et quod sunt quod hoc reuelato sit celestis ad factum in lucis angelum se in
format. Et forte instabit quod sepud est. Icy non est impotens iusto iustos
sed et sine peccato iactantes sed erubescant per se non impudenter apertum
et regnum esse doctorem pauli electis deo per se plerumque qui ait. Si si
plex hoc est iustus suo hoc ignorat anima mea. Et alibi. Si enim diuinitate
peccatum non hominis nos ipse seducimus. In sunt heretici qui seduo uane religio
one dissolue molliunt. Item dicitur fallacia mentientes simplicem
fornicationem non esse peccatum ad anime uel precepta dei dicitur designatio non
si a deo tradita in mones excelsis exesse fornicatio fuit iudicium et qui
fornicatio prohibuit non simplicem fornicationem et alia non distinxit. Hanc
etiam sanctis canones et regule dicitur ipsam esse simpliciter prohibitam. Quia ge
nalis mala contra probantur et quod non est sanctorum decreto uanctum sed per
medem supstacof non est contra falsis adinuentioibus perimendum quod
errores primis confuciamus tales quod exatros hereticos iudicium. Insi cele
nisi publice respiciant seculari iudicio copremendo. Et quod amantate
et mente refimus eorum aliqui laici licet nescientes predicantibus et inno
ribus in sermonibus suis et predicantibus pubes quibus predicantibus abunm theoloyce

xxxii

sapie continue laborantibz nistiaz dei 2 fidei secreta luceant p
 sacrosam etiam e commissu non sine vehementi suspitioe puritatis
 heria puce resisterint infidelu mirram 2 sce etae erroribz 2 ceacat
 caligine 2 uicac lucem semp gentes teme insulcando Quoz inple
 ene 2 pestis actibz quo possimus remedio disponim contire De
 p trancitatem eoz consentire delictis 2 p impunitate eoz sone d
 nabilid censant Eos omnes 2 singulos puabz 2 monem qre infra
 unno mense ppatu hui hmod dimisso remisso quoz poti ad genus
 duendi pstim reuocant manibz vice nra iustis solito laboz acqren
 tes Alioqum ipos omnes 2 singulos 2 eoz auz ad mense p amota mo
 nicoe 2 termino pncepcie currente in que spae exanmus 2 a gmo
 nris etae sepamus nisi medio tempe causam ronabilem onderint qre
 id face nime teneant **¶** Q si excoacoio snam p alios quidem dies
 mediate sequentes aio sustinerint indurato cont ipos tamq de hes
 suspectos puabz 2 tempalid pcedamus Sub simili pena mandantes
 2 distite papientes omibz 2 singulis platis 2 octaz rconibz eozqz bi
 carnis nre auz 2 doct qet ipos **¶** Excoacoio 2 Excoacoio 2 aplos in suo
 etae excoacoio extut publice denuncient tam diu donec eoz cogno sce
 tes excessum ad gmu sanite nris etae reuocant Deo 2 nobis 2 etae q
 digna satisfactoe impensa a nob meant ab solucioe bnficia obtinere

Item de hereticis
 Item q plus scti tineri quod spalis edic **¶** Item de hereticis
 q quod gnalis impat excoacoio 2 anathematizant omis hereticos utiqz
 seruis Et qui dederint eis consiliu auxiliu 2 fauorem publice ut oculte
 al qui ab de fide 2 articulis fidei octastiof sacramtis 2 mriomo sentire
 pdicac al docc psumpsit quid seruat pdicac 2 doq sacraeta romana
 etia m omi fidelu 2 mgra **¶** Item de usuris

Item de usuris
 Item omis usurarios usuris pubce excoacoio requirunt 2 monem qre eoz
 saluti ppaientes denucep ab usuraz actioe que animas deuorant
 2 alias exhanuit facultates p suo abstineant Requirit insup auz
 2 scabmos opidaz 2 locoz quozqzlibz ut tales nisi respiciant ab eoz co
 pino 2 cofitacoie repellant Alioqum cont ipos ad excoacoio 2 conseruacoie
 penaz influtaz eis amre pnt iustid fuit pcedamus **¶** Item de hne

Item de hne
 Item omis illos qui statuta qui statuta faciunt cont etasiam li
 edorint ut edica seruamnt fca in pndicau etasice **¶** Libertatem
 libertatis 2 nre iusticois nisi infra mensem ruocauit ea ad effad qd
 canoni censura tue deuit excoacoie noticos que statuta nihilomin ordi
 naria auzte cassamus 2 irritam ymmo cassa 2 irrita miam **¶** Et n
 infra mensem a lapsu numerandi ea put de fca fecerit maturiori con
 silio studeant reuocae Eos canonici monicoe pmissa excoacoio 2 subiacce
 statua excoacoio snia in hne spae Tales ead papim p etaz rcoies
 in eoz etae singlis diebz dncas 2 festiuis excoacoio publice nuan **¶**
 si in hne excoacoio hdem rcoies negligentes fuerint ipos bi dies mo
 coe pmissa in hne spae excoacoio quam si aio sustinerint indurato
 cont eos ad puacoio bnficoz pnt rebellioe eoz exegit qualitas

xxiii

pecunia ut coloe in quibuscuq; consistant auro argento vas amulis pan
 nis aureis libris pecuniarum sumis privilegio hinc instrumentis ut aliis rebz
 ut bone ad nos et etiam nram spectantibz pntalibz requiruntur et monentur
 pmo scdo et tto ut ipa infra xxx. dies nobis et etiam nre solvmen resta
 tuant et assignent **Scientes** uo hntes et possidentes bona hmoi infra
 idem tempus reuelent nobis et fia pmario mo pubea at occulte **Alioqn**
 dia xv. diebz eis et eozz cuilibz p canoica monede et tmo pemptoe cur
 renabz et eozz quonibz in hno spao exatimus et a gmo scti nris etie sepam
Et sub exatone pena late sine in hno spao inuigim) et distite pcpimus
 omibz placis etiaz rcoribz eozz qz vicario qton) singulis diebz dmas et fest
 iuis p dco exatone in gne et quozz noia scti potue noiatim exatone pu
 cor) fideli pto accens) et exentis candelis campanis pulsatis infra missas
 sollempnia nuciare poterit **Alioqn** negligens) et contempnent) exatone
 sine decim) subiacet **Volentes** et distite pcpientes qz hmoi nram inq
 sctem et moicem sollempnie publicent singulis diebz dmas et festiuis inf
 missam ne quis ignorancia deceto pende valeat in hoc casu **Item de**
Item falsuos hntes et p dco iplice instrumentoz nroz **falsuine litterarum**
 qz p dco sctoz et etie nre et sigilloz ipis hnt appensoz in hno spao exatone
 bmdo inuodamus a qua p dco a nob) seu in mozt articulo ab alio nolim)
 tales libera) **Item ne aliquis alienus admittat ad diuina**
Item ad a iure sit pemptus m dco) **Requis** ad celebrandu) pleb) seu capel
 lio pntia debeat nisi de ipozz ordinaroe canoica maxime factio consistat
 et nisi constet cu) nre sctm) etiaue etie ordinaro **Cum** multi la) ordinati p
 no) sunt ut p saltum se nre assent) ordinaros in piculu) nraz **Monemus**
 bmdo) et singlos placos etiaz rcoros eozz qz vicarios et eozz cuilibz distite ma
 amtes quate) nullu) cu)cuqz fuit condico) et status etiam bnficid) occassid)
 in nra) cu) et dioef no) hntem ad celebrandu) in ordine ul) in ordibz aliqz
 in eozz etno) seu capellis uel altarz) pntiant) **Nisi** pns de eozz ordinaroe
 cor) nobis aut offic) nro) docuerint et sup) hoc a nob) p hnta) licentia) huerit
 pntem) **Conc** futientes uo) statuendo) decim) p dco) hoc exatone sine subiacere
Item la) hactenus sacerdotibz ruralibz **Ne decim) rure) absoluant de**
 et decimo) ne exatone p mriome) claudesime contractio) **claudesime**
 et conc) hendo) absoluent) et reconciliarent) fuit m dco) **Quidam** tamen ut ad
 nram) audientia) frequens) sepe querela deduxit) tales absolue) de fco) qm) de
 iure no) possent) conc) decim) psumptu) **Deo** uo) hoc innovae) uolentes
 districtius) inhibemus) omibz) subdiaz) nris) cu)cuqz) pemptoe) ordino) ul) status
 acientes) exatone) ipoz) fco) sine) decim) subiacet) **Et** nichilom) hmoi) absolucio) in
 decim) no) valere) Quas) absolucioes) et reconciliacoe) soli) offic) nro) pntalibz) re
 feruimus) **De aliquis memittat se au) dux) status sit de absolubz**
Item ad minor) in maiorem no) heat) pntem) diste) **falsari) monete)**
Ne exatone) suspense) ul) m dco) a nob) seu) offic) nro) absolue) at reconciliae)
 pu) at occulte) psumat) seu) exatone) noia) rade) et) cu) nre) tollere) ul) supme)
 ul) dele) at) monete) nram) pntem) at) falsificae) pondere) ul) diminue) presu
 mat) **Conc** futientes) talid) absolucio) ligacoe) ipoz) fco) exatone) decim) sine

